

زمینه‌سازی برای جلب اعتماد سرمایه‌گذاران بین‌المللی

روزنامه دنیای اقتصاد - شماره ۳۶۲۱ تاریخ چاپ: ۱۳/۰۸/۱۳۹۴ بازدید: ۵۱۷ بار کد خبر DEN-۹۵۶۳۸۱ :

مه‌دی فرازمن‌د

مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری امین آفاق

یکی از ملزومات اولیه برای پیشرفت کشورهای در حال توسعه، ورود سرمایه‌گذاران خارجی است که می‌تواند با ورود تکنولوژی و تجهیزات به روز و مدرن به کشور، موجب افزایش بهره‌وری و اثربخشی واحدهای تولیدی کشور شود. لازمه دست یافتن به جذب حداکثری سرمایه‌گذاران خارجی، وجود ابزارها و نهادهای مالی با استانداردهای بین‌المللی و شناخته شده است. یکی از اقدامات سازمان بورس و اوراق بهادار در این زمینه، ایجاد زمینه‌های راه‌اندازی صندوق‌های ارزی می‌باشد. صندوق‌های ارزی از جمله نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشند که در دارایی‌های ارزی سرمایه‌گذاری می‌کنند. این صندوق‌ها جهت تاسیس و آغاز فعالیت نیاز به اخذ مجوزهای موافقت اصولی، پذیره‌نویسی اولیه، ثبت صندوق نزد مرجع ثبت شرکت‌ها و کسب مجوز فعالیت هستند.

همچنین از آنجا که صندوق ارزی در دارایی‌های ارزی سرمایه‌گذاری می‌کند؛ بنابراین در صورت تغییر قیمت ارز، قیمت واحدهای سرمایه‌گذاری نیز تغییر می‌کند؛ بنابراین سرمایه‌گذاری در این صندوق‌ها می‌تواند به‌عنوان یک جایگزین مناسب برای سرمایه‌گذاری مستقیم در بازار ارز محسوب شود. از دیگر مزایای سرمایه‌گذاری در صندوق‌های ارزی در مقایسه با نگهداری ارز می‌توان به کسب بازدهی تعدیل شده، شفافیت معاملاتی، عدم ریسک مفقود شدن، سرقت و تقلب، کاهش هزینه معاملات و پذیرش صندوق در بورس اشاره کرد. واردکنندگان و صادرکنندگان مواد اولیه و محصولات نیز با استفاده از صندوق ارزی قادر خواهند بود تا مخاطرات ناشی از نوسانات نرخ ارز را کاهش دهند.

اهداف و استراتژی

صندوق سرمایه‌گذاری مشترک، نهادی است که منابع مالی را از سرمایه‌گذاران جمع‌آوری کرده و در سبد متنوعی از اوراق بهادار سرمایه‌گذاری می‌کند. هدف از تشکیل صندوق ارزی، جمع‌آوری وجوه از سرمایه‌گذاران و اختصاص آنها به سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ارزی از قبیل تعهد پرداخت بانکی، اوراق بهادار ارزی و سپرده‌ها و گواهی سپرده بانکی ارزی است. صندوق‌های ارزی به دو طبقه زیر قابل تفکیک هستند:

*صندوق ارزی قابل معامله در بورس؛ در بورس یا فرابورس معامله می‌شوند و قیمت‌گذاری براساس عرضه و تقاضا است.
*صندوق ارزی غیرقابل معامله در بورس؛ قابل معامله در بورس یا فرابورس نمی‌باشند و براساس ارزش روزانه مورد معامله قرار می‌گیرند.

ترکیب دارایی‌های صندوق ارزی

صندوق ارزی طبق اساسنامه در دارایی‌هایی به شرح زیر می‌تواند سرمایه‌گذاری کند:

۱. اسناد تعهد پرداخت بانکی ارزی
 ۲. اوراق مشارکت، اوراق صکوک و اوراق بهادار رهنی و سایر اوراق بهادار ارزی (از ارزشهای منتخب صندوق) یا ریالی مورد وثوق
 ۳. گواهی‌های سپرده ارزی (از نوع ارزشهای منتخب صندوق) یا ریالی که توسط بانک‌ها یا موسسات مالی اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتشر شده باشد
 ۴. هر نوع سپرده‌گذاری ارزی (از نوع ارزشهای منتخب صندوق) یا ریالی نزد بانک‌ها و موسسات مالی اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- همچنین حدنصاب‌های لازم طبق اساسنامه و امیدنامه مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، براساس ارزش روز دارایی‌های صندوق، مطابق نمودار (۱) می‌باشد.

ساختار صندوق ارزی

صندوق‌های سرمایه‌گذاری به اجزای کوچک‌تری به نام واحدهای سرمایه‌گذاری تقسیم می‌شوند. واحد سرمایه‌گذاری کوچک‌ترین جزء سرمایه‌گذاری است که به دو نوع مدیریتی (ممتاز) و عادی تقسیم می‌شوند. واحدهای سرمایه‌گذاری عادی در طول دوره پذیرهنویسی اولیه یا پس از تشکیل صندوق صادر می‌شود. در مقابل پیش از شروع دوره پذیرهنویسی اولیه، موسس یا موسسان باید تمام واحدهای سرمایه‌گذاری مدیریتی صندوق را خریداری کنند. برخی از ویژگی‌های واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز و عادی در جدول ذیل خلاصه شده‌اند:

واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز	واحدهای سرمایه‌گذاری عادی
غیر قابل ابطال ولی قابل انتقال به غیر	قابل ابطال
دارای حق رای	بدون حق رای

پذیره‌نویسان باید در هنگام پذیرهنویسی، صددرصد ارزش مبنای واحدهای سرمایه‌گذاری عادی را که پذیرهنویسی کرده‌اند یا معادل ریالی آنها را به نرخ تبدیل ریال به یورو که توسط مدیر صندوق اعلام شده است، نقداً به حساب بانکی صندوق بپردازند؛ در صورتی که حداقل واحدهای سرمایه‌گذاری تعیین شده، پذیرهنویسی شده باشد، آنگاه سازمان اقدام به صدور مجوز فعالیت می‌کند. شیوه‌های سرمایه‌گذاری در صندوق ارزی به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم امکان‌پذیر می‌باشد که در نمودارهای (۲) نمایش داده شده است.

در شیوه سرمایه‌گذاری غیرمستقیم، Feeder fund شرکتی است که در یک کشور واسطه یا در مناطق آزاد تاسیس می‌شود و نقش آن جمع‌آوری وجوه از سرمایه‌گذاران بین‌المللی و تخصیص آن به سرمایه‌گذاری در صندوق ارزی است. در هر صورت، ارکان صندوق ارزی به شکل زیر قابل طبقه‌بندی خواهد بود؛

ارکان صندوق ارزی

ارکان صندوق ارزی به سه گروه شامل ارکان اداره‌کننده، نظارتی و تضمین‌کننده تفکیک می‌شود که در نمودار (۳) نمایش داده شده است.

۱. هزینه‌های صندوق ارزی

همانند سایر صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، صندوق‌های ارزی نیز دارای هزینه‌هایی هستند که البته اغلب نرخ بسیار ناچیزی از بازدهی این صندوق‌ها را به خود اختصاص می‌دهند. نرخ‌های دقیق این هزینه‌ها در امیدنامه و اساسنامه صندوق ارزی ذکر می‌شود، ولی برخی از این هزینه‌ها عبارتند از: هزینه‌های تاسیس و کارمزد ارکان (که از محل حساب‌های صندوق تامین می‌شوند)، کارمزد صدور و ابطال (اغلب مبلغی ناچیز است و توسط سرمایه‌گذار پرداخت می‌شود).

۲. معاملات ثانویه

صدور و ابطال روزانه واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق ارزی، بر مبنای ارزش خالص دارایی‌های صندوق انجام می‌گیرد. خالص ارزش روز هر واحد سرمایه‌گذاری در پایان هر روز برابر با ارزش روز دارایی‌های صندوق در پایان آن روز، منهای بدهی‌های صندوق در پایان آن روز تقسیم بر تعداد واحدهای سرمایه‌گذاری نزد سرمایه‌گذاران در پایان همان روز است که به یورو یا ارز دیگری که در اساسنامه ذکر شده، محاسبه می‌شود.

در محاسبه خالص ارزش روز هر واحد سرمایه‌گذاری باید معادل یورویی دارایی‌ها و بدهی‌های ریالی و دارایی‌ها و بدهی‌هایی که به ارزی غیراز یورو می‌باشند، تعیین شده و در محاسبات، مورد استفاده قرار گیرند. به این منظور برای تعیین معادل یورویی دارایی‌های یاد شده از نرخ تبدیل ریال یا ارز مربوطه به یورو و برای تعیین معادل یورویی بدهی‌های مذکور، از نرخ تبدیل یورو به ریال یا ارز مربوطه استفاده می‌شود. نرخ‌های تبدیل به شرح ذیل تعیین می‌شوند:

* تبدیل ریال یا دیگر ارزهای منتخب صندوق به یکدیگر و تعیین نرخ‌های تبدیلی.

مدیر باید به تایید متولی، یک یا چند بانک ایرانی یا خارجی را به منظور تبدیل ریال یا دیگر ارزهای منتخب صندوق به یکدیگر، همچنین تعیین نرخ‌های تبدیل ریال به یورو یا ارزهای دیگر، نرخ‌های تبدیل یورو یا ارزهای دیگر به ریال و نرخ‌های تبدیل ارزها به همدیگر انتخاب کند.

مدیر باید معیارهایی چون نرخ‌های تبدیل، نوع، کیفیت، دقت و سرعت خدمات بانکی برای تبدیل ریال یا دیگر ارزها به یکدیگر و همچنین توانایی بانک برای تامین به موقع یورو، ریال و دیگر ارزهای منتخب را در نظر بگیرد. مدیر صندوق موظف است، نرخ تبدیل ریال به یورو و سایر ارزها، نرخ تبدیل یورو و سایر ارزها به ریال و همچنین نرخ‌های تبدیل ارزها به یکدیگر در هر روز را از بین مناسب‌ترین نرخ‌های استعمال شده از بانک‌های منتخب تعیین و در تارنمای صندوق منتشر کند.

سخن آخر

صندوق‌های ارزی از جمله نهادهای نوین بازار سرمایه می‌باشند که در شرایط کنونی کشور و با توجه به گسترش روابط تجاری بین‌المللی و رفع تحریم‌ها، اهمیتی دوچندان یافته‌اند؛ بنابراین با توجه به نقش موثر ایجاد این صندوق‌ها در جلب اعتماد سرمایه‌گذاران بین‌المللی برای ورود به فضای سرمایه‌گذاری کشور، لازم است توجه ویژه‌ای جهت راه‌اندازی این صندوق‌ها صورت پذیرد. به این جهت لازم است بسترهای قانونی و اجرایی لازم به منظور ایجاد این صندوق‌ها با همکاری سازمان‌های مختلف فراهم شود.

